

**ARBETSLIVS- OCH  
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS  
BETÄNKANDE 8/2005 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om  
ändring av lagen om utstationerade arbetstaga-  
re**

**INLEDNING**

***Remiss***

Riksdagen remitterade den 27 september 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utstationerade arbetstagare (RP 142/2005 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

***Sakkunniga***

Utskottet har hört

- regeringsråd Raila Kangasperko, arbetsministeriet
- lagstiftningsråd Ilari Hannula, justitieministeriet
- överinspektör Tuomas Anttila, finansministeriet
- äldre regeringssekreterare Ari Pulkkinen, social- och hälsovårdsministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio

- kontaktchef Karoliina Nurmi, Pensions- skyddscentralen
- kriminalöverinspektör Sanna Palo, Central- kriminalpolisen
- distriktschef Markku Marjamäki, Nylands ar- betarskyddsdistrikt
- biträdande direktör Pekka Muinonen, Ny- lands skatteverk
- chefsjurist Jorma Rusanen, Finlands Fackför- bunds Centralorganisationen FFC rf
- ombudsman Jesper Eiskonen, Tjänstemanna- centralorganisationen FTFC rf
- ombudsman, vicehäradshövding Markus Äi- mälä, Finlands näringsliv
- arbetsmarknadsombud Merja Berglund, Före- tagarna i Finland rf
- andre vice ordförande Kyösti Suokas, Bygg- nadsförbundet
- vicehäradshövding Kim Kaskiaro, Byggnads- industrin RT rf.

**PROPOSITIONEN**

Propositionen syftar till att ge minimianställ- ningsvillkoren för utstationerade arbetstagare genomslagskraft och förbättra tillsynsmöjligh- terna. När det gäller fastställandet av minimilö- nen ska utstationerade uthyrda arbetstagare lika- behandlas med hyrda arbetstagare som är an- ställda hos företag verksamma i Finland.

Arbetsgivarföretag som utstationerar arbets- kraft i Finland ska vara skyldiga att utse en före- trädare för att på företagets vägnar ta emot hand- lingar och upprätta rättegångshandlingar. I la- gen föreslås också bestämmelser om arbetsgiva- rens eller dennes företrädarens skyldig att ha upp- gifter om den utstationerade arbetstagaren och

dennes anställningsvillkor så att uppgifterna är lättillgängliga för arbetarskyddsmyndigheterna. Dessutom ska arbetsgivaren eller dennes företrädare i Finland inneha arbetstidsbokföringen för den utstationerade arbetstagaren samt uppgifter om löner som betalats här. Arbetsgivaren eller dennes företrädare är också skyldig att till perso-

nalföreträdaren lämna uppgifter om vissa av en utstationerad arbetstagares anställningsvillkor. Iakttagandet av bestämmelserna föreslås bli för- enat med hot om straff.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har godkänts och blivit fastställd.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Allmän motivering*

#### **Allmänt**

Ärendet har beretts med anledning av ett uttalande som riksdagen på förslag av arbetslivs- och jämställdhetsutskottet godkänt. Enligt uttalandet förutsattes regeringen skyndsamt förbereda förslag till åtgärder som avser att effektivisera övervakningen av anställningsvillkoren för utstationerade arbetstagare och lämna anknytande propositioner till riksdagen under höstsessionen 2004 (AjUB 2/2004 rd och RSv 45/2004 rd). Propositionen har beretts av en trepartsgrupp som arbetsministeriet tillsatte i april 2004 med uppgift att förbättra iakttagandet av de lagenliga anställningsvillkoren och främja en jämlik konkurrenssituation mellan företagen (Ulteva 2). Gruppens mandat löper ut den 31 januari 2006 men den har haft som etappmål att bereda de ändringsförslag som riksdagen efterlyste i sitt uttalande. I arbetsgruppen har suttit med representanter för arbetsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och Företagarna i Finland. Propositionen grundar sig på arbetsgruppens enhälliga förslag.

Det centrala målet med propositionen är enligt motiven att genom effektivare och förbättrade tillsynsmöjligheter säkerställa att minimianställningsvillkoren för utstationerade arbetstagare kan tryggas och att arbetstagarna bemöts lika. För att detta ska uppnås måste arbetstagarna och arbetarskyddsmyndigheterna för sina tillsynsåtgärder ha tillgång till lämpliga förfaranden och

nödvändig information och tillsynen i allt högre grad kunna utföras under arbetets gång.

Utskottet anser syftet vara angeläget. Det tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

#### **Utseende av företrädare**

Enligt 4 a § i förslaget ska det utstationerande företaget ha en företrädare i Finland. En företrädare behöver dock inte utses, om den utstationerade arbetstagarens utstationering varar högst 14 dagar.

Utskottet påpekar att det jobbar en mängd utstationerade arbetstagare i Finland vars utstationering varar högst 14 dagar. För deras vidkommande kan det bli ännu besvärligare att få uppgifter, när det då enligt den föreslagna 8 § är den utländska arbetsgivaren som levererar informationen och inte den som låter utföra arbetet som det föreskrivs i den gällande lagen.

Det är motiverat att det utstationerande företaget åläggs skyldighet att utse en företrädare i Finland, menar utskottet, eftersom det gör det lättare att för tillsynen få behövliga uppgifter om utländska arbetstagare och deras anställningsvillkor. Det är viktigt, anser utskottet, att regeringen följer hur syftet med den föreslagna lagen uppnås för personer som kortvarigt arbetar i Finland och återkommer till saken om det behövs.

#### **Lagförslagets lagtekniska kvalitet**

Utskottet har bett justitieministeriet yttra sig om saken. I sitt yttrande fäster justitieministeriet

uppmärksamheten vid straffbestämmelsen i förslaget.

Enligt yttrande är det problematiskt att det i paragrafen föreskrivs om straff för underlåtenhet att ha uppgifter om utstationerade arbetstagare (4 b §), men inte för underlåtenhet att utse företrädare eller åsidosättande av arbetstidsbokföringskyldigheten eller skyldigheten att förvara löneuppgifter (5 §) eller för exempelvis åsidosättande av skyldigheten att betala minimilön (2 § 4 mom.). I det fall att det blir aktuellt med kriminalisering bör man inom straffrätten så vitt möjligt sammanväga hur klandervärda och skadliga underlåtelserna och gärningarna är samt välja att göra bara de skadligaste och mest klandervärda gärningarna straffbara eller behandla lika klandervärda gärningar på samma villkor.

Enligt paragrafen skulle det vara straffbart att bryta mot bestämmelserna om innehavande (på finska ylläpito) av i 4 b § avsedda uppgifter eller utredningar. I den föreslagna 4 b § talas det emellertid på finska inte om ylläpito, utan om "hallusaa" (på svenska inneha) av uppgifter som räknas upp i lagrummet, medan 3 mom. talar om meddelandeskyldighet.

Vid kriminalisering bör man försöka uppnå den exakthet laglighetsprincipen kräver bl.a. genom att i straffbestämmelsen konsekvent använda samma begrepp som i de bestämmelser bestämmelsen hänvisar till. Enligt förslaget skulle det vara straffbart att åsidosätta den i 8 a § avsedda skyldigheten att lämna uppgifter men inte (eventuellt) den i 4 b § 3 mom. avsedda meddelandeskyldigheten. I den föreslagna paragrafen begränsas ansvaret för en företrädare för den som låter utföra arbetet genom uttrycket "endast med beaktande av anvisningarna och förfarandena på arbetsplatsen". Uttrycket är så vagt att det är problematiskt med avseende på laglighetsprincipen. Enligt motiven fördelas ansvaret på den som låter utföra arbetet och är arbetsgivare eller företrädaren för arbetsgivaren i enlighet med 47 kap. 7 § i strafflagen. Detta preciseras med en särskild beskrivning av ansvaret "i de fall som avses i paragrafen" för å ena sidan den högsta ledningen och å andra sidan tjänstemän eller arbetstagare på lägre nivå. Beskrivningen

av det ansvar den sistnämnda gruppen har motsvarar det ansvar som enligt paragrafformuleringen bärs av en företrädare för den som låter utföra arbetet. Paragrafen och motiven matchar inte varandra. Normalt används i paragrafmotiven mestadels samma begrepp som i paragrafen för att inringa paragrafen i begripliga ordlag. I 47 kap. 7 § i strafflagen ingår bestämmelser bland annat om faktorer som ska vägas in i bedömningen av ansvaret. Om meningen är att strafflagens 47 kap. 7 § ska tillämpas på ansvarsfördelningen ligger det i linje med legalitetsprincipen och det normala skrivsättet att ta in texten i själva paragrafen".

Det är enligt utskottets mening angeläget att minimianställningsvillkoren för utstationerade arbetstagare blir bättre tryggade och tillsynsmöjligheterna förbättras. De föreslagna ändringarna i lagen är nödvändiga för att syftet ska nås och därför tillstyrker utskottet lagförslaget. Med hänvisning till yttrandet från justitieministeriet vill utskottet dock påpeka att de föreslagna bestämmelserna lagtekniskt inte till alla delar uppfyller kraven på lagstiftning av denna typ. Utskottet uppmanar regeringen att ge akt på lagberedningskvaliteten och understryker att åtminstone när det gäller straffbestämmelserna bör propositionerna beredas i samråd med justitieministeriet.

### **Beramade skatteändringar som åtgärd mot svart ekonomi**

Internationaliseringen och EU-utvidgningen har dragit med sig ett svårlöst problem. Arbetskraftens fria rörlighet och liberaliseringen av tjänsteutbudet skapar nämligen en god grogrund för svart ekonomi. Övergångstiderna för medborgarna i de nya EU-staterna har också de i viss mån kunnat bidra till situationen. Problemet har tillspetsats särskilt inom byggbranschen där kringgående av skatt med hjälp av utländsk arbetskraft redan blivit en konkurrensnackdel för företag som lever efter lagens bokstav.

Finansministeriet utreder just nu om beskattningen behöver ändras för utlänningar, alltså både dem som låter utföra arbetet som arbetsta-

gare. Det som särskilt utreds är om finsk skatterätt ska utsträckas till hyrda utländska arbetstare och om utländska arbetsgivare ska införas i förskottsuppbörsregistret. Enligt gällande bestämmelser uppstår skattskyldighet gentemot Finland i regel först efter sex månaders vistelse. I nuläget råder en anteckning i förskottsuppbörsregistret inte heller bot på problemet med utländsk arbetskraft, eftersom begränsat skattskyldiga arbets- eller uppdragsgivare inte antecknas i registret om de inte har ett fast driftsställe.

I den proposition som nu bereds är det tänkt att ta ställning till när beskattningsrätten inträder för Finlands del i fråga om hyrd arbetskraft (skattskyldigheten börjar omedelbart) men också till hur anteckningarna i förskottsuppbörsregistret kunde effektiviseras. Avsikten är också att bredda skyldigheten att lämna information om hyrd arbetskraft. Enligt utredning är meningen att lämna propositionen till riksdagen i början av 2006.

De ändringar finansministeriet just nu bereder och som gäller anteckning av utländska företag i förskottsuppbörsregistret och skattskyldighet genast från den stund arbetet i Finland inleds är enligt utskottets mening ytterst viktiga inte bara för kampen mot svart ekonomi utan också för rättvisa konkurrensförutsättningar. Utskottet skyndar på propositionen så att riksdagen

kan börja behandla den så snart riksmötet 2006 inletts.

Arbetsmarknadens organisationer fortsätter sinsemellan att grunna på den utländska arbetskraftens anställningsvillkor och hur de kunde övervakas. Arbetet sker inom den sittande arbetsgruppen ULTEVA 2. Men det behövs också skatteändringar för att helt bemästra problemet med svart ekonomi.

### ***Detaljmotivering***

*9 a §. Straffbestämmelse.* Med hänvisning till den allmänna motiveringen föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras i enlighet med arbetsministeriets genmäle till justitieministeriets yttrande. Bestämmelsen föreslås bli tydligare genom tudelning av paragrafen i två moment. Det första momentet skulle gälla överträdelser från arbetsgivarens och dennes företrädarens sida och det andra överträdelser som den som utför arbetet och dennes representant gör sig skyldiga till. Dessutom föreslås i 3 mom. en hänvisning till strafflagens 47 kap. om arbetsbrott.

### ***Förslag till beslut***

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

*att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).*

*Utskottets ändringsförslag***Lag****om ändring av lagen om utstationerade arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 december 1999 om utstationerade arbetstagare (1146/1999) 2 § 4 och 5 mom., rubriken för 5 § samt 8 § 2 mom.,

sådana de lyder, 2 § 4 mom. och 8 § 2 mom. i lag 74/2001, 2 § 5 mom. i lag 749/2002 och rubriken för 5 § i lag 163/2005, samt

fogas till 2 §, sådana den lyder i nämnda lagar 74/2001, 749/2002 och 163/2005, ett nytt 6 mom., till 5 § sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 4 a, 4 b, 8 a och 9 a § som följer:

2, 4 a, 4 b, 5, 8 och 8 a §  
(Som i RP)

9 a §

*Straffbestämmelse*

Om arbetsgivaren, en företrädare för denne eller en företrädare som utsetts i enlighet med 4 a § uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna om innehavande av *eller skyldighet att meddela* i 4 b § avsedda uppgifter eller utredningar eller underlåter att lämna i 8 a § avsedda uppgifter till företrädaren för personalen, skall han för *brott mot lagen om utstationerade arbetstagare* dömas till böter.

*För brott mot lagen om utstationerade arbetstagare döms även den som låter utföra arbetet eller en företrädare för denne, om han uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra den i 4 a § föreskrivna ombesörjningsskyldigheten, (utesl.) en företrädare för den som låter utföra arbetet dock endast med beaktande av anvisningarna och förfarandena på arbetsplatsen. (Nytt)*

*Bestämmelser om straff för arbetsbrott finns i 47 kap. i strafflagen (39/1889). (Nytt)*

Ikraftträdandebestämmelsen  
(Som i RP)

**AjUB 8/2005 rd — RP 142/2005 rd**

Helsingfors den 1 december 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd  
vordf. Anne Holmlund /saml  
medl. Sari Essayah /kd  
Susanna Haapoja /cent  
Roger Jansson /sv  
Anneli Kiljunen /sd (delvis)  
Esa Lahtela /sd  
Rosa Meriläinen /gröna  
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Markus Mustajärvi /vänst  
Terhi Peltokorpi /cent  
Leena Rauhala /kd  
Jukka Roos /sd  
Tero Rönni /sd  
Arto Satonen /saml  
Kimmo Tiilikainen /cent  
Jaana Ylä-Mononen /cent  
ers. Matti Kauppila /vänst (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.